Politieke vragen over Programmabegroting 2024-2027

Versie 31 oktober 2023

Toelichting

Op 24 oktober jl. is de programmabegroting 2024-2027 voorbereidend in de raad besproken. Daarbij is toegezegd nogmaals op de een tweetal vragen terug te komen, dit maal met een bestuurlijke reactie. De technische beantwoording van deze vragen is te vinden in de lijst met technische vragen, respectievelijke nummer 108 en 109 in de lijst.

Vraag 108:

In het Meerjaren Investeringsplan is te lezen dat voor het project Digitaal Rheden in 2024 1,2 miljoen euro, in 2025 1 miljoen euro en in 2026 300.000 euro is voorzien. Vraag: Wat is de impact op het project Digitaal Rheden in de volgende scenario's:

1. Het investeringsbudget Digitaal Rheden wordt teruggebracht met €50.000 in 2024 en €50.000 in 2025;
2. Het investeringsbudget Digitaal Rheden wordt teruggebracht met €100.000 in 2024 en €100.000 in 2025;
3. Het investeringsbudget Digitaal Rheden wordt teruggebracht met €250.000 in 2024 en €250.000 in 2025;

Het investeringsbudget Digitaal Rheden anders wordt verdeeld, namelijk €250.000 minder in 2024, €250.000 minder in 2025, €250.000 meer in 2026 en €250.000 meer in 2027.

Reactie college

We raden het terugbrengen van het investeringsbudget ten sterkste af omdat het gaat om wettelijke verplichtingen en digitalisering onontkoombaar is en vermindering leidt tot aansprakelijkheids- en bestuurlijke risico's en kansen om efficiency te verbeteren nemen af. We geven u eerst een reactie op wat uw voorstellen financieel betekenen en vervolgens wat de inhoudelijke consequenties zijn.

I Financieel

Er is bij Digitaal Rheden sprake van een investering die in 5 jaar wordt afgeschreven. Een aanpassing van de investering leidt daarom niet direct tot een besparing. De kapitaallasten van de verschillende gevraagde scenario's hebben we in beeld gebracht. Zie onderstaande tabel.

Digitaal Rheden				
Totaal kapitaallasten (x € 1.000):	***2025***	***2026***	***2027***	***2028***
volgens MIP 2024-2027 (pag.156 PB2024)	265	481	538	527
volgens scenario 1	254	459	516	506
volgens scenario 2	243	437	495	485
volgens scenario 3	210	371	430	422
volgens scenario 4	210	371	486	531

II Inhoudelijk

Circa 90% van het programma is wettelijk noodzakelijk. Als gemeenteraad toch besluit het investeringsbudget te verminderen of tot een andere verdeling te komen dan moeten we binnen de verschillende projecten van Digitaal Rheden gaan kiezen binnen de circa 10% niet wettelijke opgaven. In onderstaande tabel treft u de consequenties. Voor de inhoud en scope van het programma verwijzen wij u naar de inmiddels verspreide raadsinformatiebrief Digitaal Rheden.

Programma Digitaal Rheden		**Consequenties**
1	**Toegankelijke, effectieve en efficiënte dienstverlening**	
1.1	Digitale dienstverlening incl. wet modernisering elektronische bestuurlijk verkeer en wet digitale overheid	Vertraging betekent dat we mogelijk niet tijdig voldoen aan de Wet Modernisering Elektronisch Bestuurlijk Verkeer; Risico op 1400 euro boete per overtreding/geval. Naast ook imagoschade.
1.2	Papierarm en digitaal werken incl. vernieuwde archiefwet	Vertraging betekent geen papierloos werken in het nieuwe gemeentehuis een archiefprobleem aangezien er in het nieuwe gemeentehuis geen archiefruimte meer terugkomt. Wijziging Modernisering Archiefwet vraagt om investering: termijnen en eisen zijn bijgesteld. Voorwaarde voor de keuze om geen archiefruimte terug te laten komen was volop inzetten op papierarm en digitaal werken. Wij hebben met het Gelders Archief een afspraak voor tijdelijke huur waarbij inzetten op digitaal werken ook randvoorwaarde is. (zie: ook toezichtsverslag).
1.3	Wet open overheid	Wettelijke plicht. Overtredingen worden aan de bestuursrechter voorgelegd.
1.4	Digitale toegankelijkheid en single digital gateway	Wettelijke plicht. Gemeenten zijn verplicht hun communicatiekanalen digitaal toegankelijk te maken voor iedereen, dus ook voor mensen met een beperking of met minder digitale vaardigheden. Gemeentelijke sites en apps moeten hierop worden aangepast.
1.5	Wet elektronische publicatie	Gereed, geen besparing mogelijk.
2	**Goed werkgever- en werknemerschap**	
2.1	Digifitte medewerker	Noodzakelijk voor alle projecten binnen Digitaal Rheden; we kunnen wel kritisch zijn op de kosten door externe bureaus te mijden en in te zetten op regionale samenwerking en samenwerking met het Astrum College.

Programma Digitaal Rheden		Consequenties
		Begroot is € 50.000, indien noodzakelijk kunnen we dit omlaag brengen met € 10.000,-.
2.2	Digitalisering onderdeel strategisch personeelsplan	Voor toekomstbestendigheid gewenst! Er zijn geen kosten geraamd.
3	**Interne en regionale samenwerking vanuit toegevoegde waarde**	
3.1	Bestuurlijke besluitvorming	Uitstel is niet mogelijk, grotendeels wettelijke verplichting en hangt samen met project 1.2 Papier armwerken en digitaal werken.
3.2	Harmonisatie	Met Arnhem, Renkum en De Connectie zijn al afspraken gemaakt om te gaan harmoniseren en daardoor minder kosten te maken en de ICT systemen stabieler te maken. Verder uitstellen maakt ons een onbetrouwbare samenwerkingspartner en gaat ten koste van de stabiliteit van de ICT systemen.
3.3	Demandmanagement	Gereed geen besparing mogelijk.
4	**Stevig en betrouwbaar fundament**	
4.1	Upgrade zaaksysteem	Uitstel is niet mogelijk, huidige leverancier dwingt ons contractueel tot de upgrade. Betreft een bedrijfs-kritische applicatie.
5	**Transparante en kwalitatieve sturing**	
5.1	Data-gedreven werken incl. wet hergebruik overheidsinformatie	Data-gedreven werken leidt tot kostenbesparing. Minder investeren of vertragen betekent minder inzicht en meer risico op foute keuzes met mogelijk omvangrijke financiële consequenties. Begroot is € 275.000, de ambitie op dit onderwerp kunnen we indien noodzakelijk bijstellen, door een deel van het project schrappen, we zijn van plan 225.000 euro uit te geven in 2025.

Als de gemeenteraad besluit om het investeringsbudget te verminderen zien we beperkt mogelijkheden om onze ambities bij te stellen met wat ons betreft ongewenste consequenties. Deze bezuiniging levert alleen incidentele middelen op.

Vraag 109

Voor Professionalisering Organisatie is in de begroting 2023-2026 het volgende beschikbaar gesteld: 1,1 miljoen in 2023, 1,8 miljoen in 2024, 2,4 miljoen in 2025 en 2,3 miljoen in 2026. Vraag: Wat is de impact op de professionalisering van de organisatie in de volgende scenario's:

1. Het budget Professionalisering Organisatie wordt structureel teruggebracht met €100.000 per jaar;
2. Het budget Professionalisering Organisatie wordt structureel teruggebracht met €250.000 per jaar;
3. Het budget Professionalisering Organisatie wordt structureel gemaximeerd op 1,8 miljoen per jaar (begroot bedrag 2024);
4. Het budget Professionalisering Organisatie wordt in 2024 en 2025 teruggebracht met €100.000 (2026 e.v. blijven ongewijzigd tov begroting);
5. Het budget Professionalisering Organisatie wordt in 2024 en 2025 teruggebracht met €300.000 (2026 e.v. blijven ongewijzigd tov begroting);

Technische beantwoording

In opmaat naar de kadernota 2023 is inzichtelijk gemaakt wat de formatieve en financiële gevolgen zijn van de uitvoering van (nieuwe) opgaven waarvoor we staan (pagina 33-34 van de kadernota 2023). De nadere uitwerking hiervan leest u terug in de programmabegroting 2023 (o.a. pagina 14). Samengevat is hier sprake van 2 ontwikkelingen: Ten eerste vragen de extra taken voor gemeenten en de verwachtingen die vanuit onze omgeving aan de uitvoering wordt gesteld meer van ons als gemeente. Ten tweede is inzichtelijk geworden dat de laatste jaren op een aantal onderdelen onvoldoende en/of niet realistisch is begroot. Beide vallen onder de noemer van "Professionalisering Organisatie". Het gaat om uitvoering van het huidige beleid.

Het afschroeven op deze inzet vraagt fundamentele keuzes in wat wel en wat niet op te pakken, deze keuzes worden via de kadernota 2025-2028 aan u voorgelegd.

Reactie college

Met de behandeling van de programmabegroting 2023-2026 hebben wij vorig jaar een voorstel gedaan om de personele capaciteit in balans te brengen met de eisen die aan onze gemeente wordt gesteld. De eisen aan de huidige dienstverlening zijn wezenlijk veranderd ten opzichte van 5 – 10 jaar geleden. De komende jaren zal zich dat nog verder doorzetten. Dat betekent dat de organisatie en ons HR beleid moet meebewegen. Hiervoor is voorgaande jaren een organisatieplan opgesteld, de afgelopen jaren is fasegewijs uitvoering geven aan het plan.

Wij hadden te maken met een hoog verzuim, een hoog verloop, te hoge werkdruk en een te grote span of control bij het management. Ook is er sprake van een sterk vergrijzende organisatie, die het noodzakelijk maakt ons te veranderen naar een aantrekkelijke werkgever waarin Duurzame inzetbaarheid, "Binden en boeien" en Strategische personeelsplanning ontwikkeld wordt in de komende jaren. Onze medewerkers zijn de brug naar onze inwoners en bepalen de kwaliteit van onze dienstverlening.

De middelen die met de programmabegroting 2023 door de Raad beschikbaar zijn gesteld stellen ons in staat om bovengenoemde problemen stap voor stap aan te pakken. Het terugdraaien hiervan zonder de ambities te verminderen doet afbreuk aan de stappen die we hebben gezet en nog gaan zetten. Risico kan zijn dat onze kwetsbaarheid wordt vergroot en de kosten daarvan hoger uitvallen.
Daar heeft uiteindelijk de inwoner geen baat bij.

Voor alle helderheid: het budget gaat enkel over op orde brengen van de benodigde capaciteit om de opgaven die er zijn uit te kunnen voeren. Als in het proces kadernota 2025 die ambities worden bijgesteld, kunnen we daar op termijn de benodigde capaciteit op afstemmen.